

การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง และการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน Communication for the Encouragement of Harmony and Reconciliation for Youth

รวีพร จรูญพันธ์เกษม*

Rawiphon Charunphankasem

ดารณี ธัญญสิริ*

Daranee Thanyasiri

จutiporn ปริญญกุล*

Jutiporn Prinyokul

สุพินดา สุวรรณศรี*

Supinda Suwanasri

■ บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และฉะเชิงเทรา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 และขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านอีก 15 จังหวัด รวมทั้งพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านทั้ง 19 จังหวัด ตลอดจนจัดทำคู่มือเป็นเอกสาร และวีดิทัศน์ที่มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mix method

* คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Rajamangala University of Technology Phra NakhonCorresponding

Received: July 19, 2021 Revised: March 24, 2022 Accepted: March 24, 2022

research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ยุติธรรมจังหวัดน่านจำนวน 15 คน ตัวแทนจากโรงเรียนจำนวน 45 คน และเยาวชนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1,500 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) การสังเกต และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผลของแบบสังเกตการณ์ทุกกิจกรรมมีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากการใช้คู่มือกิจกรรมให้ความรู้ในด้านการจัดการความขัดแย้งในสังคม และให้ความรู้ในด้านการกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ยุติธรรมชุมชน ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และสันติวัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่า สามารถนำกิจกรรมไปใช้ในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยได้

คำสำคัญ: การสื่อสาร, ความสามัคคีปรองดอง, ความสมานฉันท์, เยาวชน

■ Abstract

The research project of communication for the encouragement of harmony and reconciliation for youth has the objectives on implementation of communication methods and activities to strengthen the reconciliation of youth in Thai society under 4 pilot provincial justice offices (Chiang Mai, Khon Kaen, Phuket and Chachoengsao) during the fiscal year 2017, expansion of the communication method

and activity implementation to strengthen the reconciliation of youth in Thai society to other 15 pilot provincial justice offices, and development and evaluation on the strengthening reconciliation communication schemes among the upper secondary school youth in the total 19 pilot provincial justice offices. Plus, guidelines of the hard copy manuals and videos that are suitable for reconciliation enhancement of youth in Thai society were also prepared. In this work, the mixed methods research was performed. The sample groups consisted of 15 pilot of provincial justice officers, 45 school representatives and 1,500 upper secondary school students. The in-depth interview, observation and questionnaire were applied. It was found that the observation results from all activity showed the overall average assessment score at the highest level. This was due to the implementation of manual and activities about social conflict reduction and the education of alternative justice, community justice, reconciliation justice and peace culture. It can be concluded that these activities are able to strengthen the harmony and reconciliation of youth in Thai society.

Keywords: Communication, Harmony, Reconciliation, Youth

■ บทนำ/ความเป็นมาของปัญหา

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเกิดความขัดแย้งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมากเกินไปก็ทำให้สังคมแตกแยก แต่หากมีการบริหารจัดการความขัดแย้งอย่างถูกวิธี ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ขึ้น การลดหรือจัดการกับความขัดแย้งในสังคมไทยเป็นเป้าประสงค์หนึ่งของรัฐบาลเพื่อที่จะกำหนดให้มีการลดความขัดแย้ง หรือมีการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) โดยมีนโยบายที่จะใช้สันติวิธี หรือความไม่รุนแรงในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งกลยุทธ์ในการใช้สันติวิธีในการลดความขัดแย้งสามารถทำได้ 4 รูปแบบ คือ การเจรจา การไต่สวน การไกล่เกลี่ย และการประนีประนอม ซึ่งการลดความขัดแย้งทั้ง 4 รูปแบบอาศัยการสื่อสารเป็นตัวกลางในการลดความขัดแย้งให้สำเร็จ (Dhammahaso, 2005) ผลจากการศึกษาวิจัยของ จุติพร ปริบุญกุล, วิชพร เทียบจตุรัส, สุพินดา สุวรรณศรี, รวีพร จุญพันธ์เกษม และดลพร ศรีฟ้า (2559) ชี้ให้เห็นว่าในประเทศไทยสามารถใช้การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ เพลง เกม และกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อโน้มน้าวใจให้ประชาชนในชาติเกิดความปรองดองกัน โดยเริ่มจากการปลูกฝังเยาวชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง จัดเวทีให้แสดงความคิดเห็นและเรียนรู้การจัดการความขัดแย้ง โดยหวังว่าเยาวชนเหล่านั้นเมื่อเติบโตย่อมสามารถจัดการความขัดแย้ง และสร้างสังคมอันสงบสุขได้ และได้มีการแนะนำสื่อที่เหมาะสมในการโน้มน้าวจิตใจเยาวชนไทย

ในปีงบประมาณ 2560 สำนักงานคณะกรรมการเสริมสร้างความสมานฉันท์แห่งชาติ ได้มีความพยายามในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทย โดยมีการทำวิจัยและศึกษาค้นคว้ารูปแบบของสื่อและการจัดกิจกรรมกับกลุ่มของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ความรู้ การปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกในด้านสันติวิธีให้แก่เยาวชน (จุติพร ปริบุญกุล, วิชพร เทียบจตุรัส, สุพินดา สุวรรณศรี, รวีพร จุญพันธ์เกษม และดลพร ศรีฟ้า, 2560) โดยมีความคาดหวังว่ากลุ่มเด็กและเยาวชน และสถาบันการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ ซึ่งผลการดำเนินการที่ผ่านมาได้มีการทดลองนำรูปแบบการสื่อสารและกิจกรรมมาทดลองใช้กับเด็ก และเยาวชนในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านซึ่งประสบความสำเร็จด้วยดี โดยเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยได้นำไปใช้ประกอบด้วยสื่อและกิจกรรมสนทนากการที่ออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับให้ความรู้แก่เยาวชนในเรื่องความสมานฉันท์และความปรองดอง

จากผลการวิจัยและศึกษาค้นคว้ารูปแบบของสื่อและการจัดกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชน เพื่อให้ความรู้รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกในด้านสันติวิธี ซึ่งในปีงบประมาณ 2560 ได้มีข้อเสนอแนะโดยสรุปว่า ควรให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 19 จังหวัด โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะได้ทราบวิธีการปลูกฝังให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสมานฉันท์ในรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นการทำให้เยาวชนเหล่านี้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ด้วย ความปรองดองและเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ที่มีคุณภาพ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายในการสร้างความสามัคคีปรองดองดังกล่าว

จากประเด็นดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน ที่นำแนวคิดในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้งและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มาภาคผนวกกับการขับเคลื่อนขยายผลจากโครงการและกิจกรรมนาร่องมาปรับใช้ในพื้นที่ทดลองกับกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์จากการใช้กิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไปเพื่อหาผลสรุปที่สามารถนำกิจกรรมมาใช้งานจริงได้ และสามารถเป็นต้นแบบให้กับสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ในการจัดกิจกรรมการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในลำดับต่อไป

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่อง 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และฉะเชิงเทรา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560

2. เพื่อขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่อง 15 จังหวัด

3. เพื่อพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่องทั้ง 19 จังหวัด

4. เพื่อพัฒนาคู่มือการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย

■ วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mix method research) มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนสำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่อง 15 จังหวัด (สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก นครราชสีมา อุตรดิตถ์ เพชรบุรี ลพบุรี เชียงราย นครสวรรค์ สงขลา ชลบุรี สกลนคร และอุบลราชธานี) จำนวน 15 คน ตัวแทนโรงเรียนจำนวน 45 คน และเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่อง 15 จังหวัด จำนวน 1,500 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสร้างขึ้นจากการศึกษารวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสอดคล้องความครอบคลุมของเนื้อหาความถูกต้องของ

ภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงทำการปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เพื่อเก็บข้อมูลและติดตามผลจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และฉะเชิงเทรา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 และตัวแทนโรงเรียนที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง ตลอดจนพัฒนาวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน

แบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมและสื่อซึ่งสร้างจากการรวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหา ความสอดคล้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยทำการเก็บแบบสอบถามจากตัวแทนสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน และการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกิจกรรมคือ จากเยาวชนภายในพื้นที่ 15 จังหวัด

แบบสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของเยาวชนต่อกิจกรรมและสื่อภายใต้โครงการซึ่งแบบสังเกตสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกำหนดประเด็นในการสังเกตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นจึงทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 จนถึงปีงบประมาณ 2560 และในปีงบประมาณ 2561 มุ่งศึกษาเพื่อขยายผลจากโครงการวิจัยเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย โดยนำสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมมาใช้กับเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดเป็นนโยบายสำคัญที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการต่อไป โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินผลการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และฉะเชิงเทรา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 โดยการจัดประชุมและสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน และตัวแทนโรงเรียน 4 จังหวัด เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนบรรยายข้อมูลเชิงพรรณนาในประเด็นต่าง ๆ แล้วสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สรุปรวบริบทด้านความขัดแย้งของเยาวชนภายในพื้นที่จังหวัดน่านทั้ง 15 จังหวัด โดยการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ได้แก่ ข่าวตัด (clipping) และเอกสารจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด 15 จังหวัดน่าน

ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความขัดแย้งของเยาวชน ที่เกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. 2561 และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ตัวแทนสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านจำนวน 15 คน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งของเยาวชนที่พบบ่อย ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเยาวชน วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมากำหนดเป็นสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เอกสารมาประมวลเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งของเยาวชนในประเด็นต่าง ๆ เขียนบรรยายข้อมูลเชิงพรรณนา แล้วสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบกิจกรรมค่ายและการใช้สื่อในพื้นที่น่าน 15 จังหวัด โดยนำผลการสำรวจบริบทด้านความขัดแย้งของเยาวชนภายในพื้นที่จังหวัดน่านทั้ง 15 จังหวัด มาออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายเมื่อออกแบบกิจกรรมแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมและปรับแก้และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 จัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 15 จังหวัด จังหวัดละ 1 โรงเรียน ๆ ละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 1,500 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านจำนวน 15 คน ตัวแทนโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 45 คน และสำรวจความพึงพอใจและวัดความรู้ความเข้าใจนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน

1,500 คน ร่วมกับการใช้แบบสังเกตโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตตลอดโครงการจนแล้วเสร็จ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนสรุปผลในประเด็นต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่ทำการศึกษา ดังนี้ สื่อในรูปแบบหนังสือ ภาพเคลื่อนไหว และเพชฌัญญูที่ถูกนำไปโพสต์ในสื่อโซเชียลมีเดีย โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ จำนวนการกดถูกใจ (like) และจำนวนการแสดงความคิดเห็น (comment) และวัดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาของสื่อโดยใช้แบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานของ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548)

ขั้นตอนที่ 8 จัดทำเอกสารคู่มือที่มีความเหมาะสมต่อการสื่อสารและการนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย และจัดทำวิดีโอทัศน์ภาพรวมของการจัดกิจกรรม โดยเนื้อหาวิดีโอทัศน์ มีการแสดงคำบรรยายไว้ได้ภาพเป็นภาษาอังกฤษ (subtitle)

การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาคัดเลือกจัดระบบจัดกลุ่มข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกต โดยวิธีถอดความแล้วนำมาประมวลและสังเคราะห์เพื่อจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจนในการตีความ สรุปและนำเสนอตามประเด็น

■ ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการติดตามการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน ร่อง 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และฉะเชิงเทรา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 จากการประชุมหารือกับตัวแทนจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านพบว่า หลังจากที่มีการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในปี พ.ศ. 2560 นั้น ได้มีการนำกิจกรรมไปต่อยอด โดยร่วมจัดกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ และส่วนใหญ่ได้สอดแทรกสื่อ กิจกรรม และนำเสนอ Animation และหนังสือใน Facebook Fanpage “วัยรุ่นน่าน” นำไปให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์

2. การขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน ร่อง 15 จังหวัด พบว่า (1) มีผลของแบบสังเกตการณ์ของยุติธรรมจังหวัดมีผล

การประเมินเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (2) ผลของแบบสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในภาพรวมทุกจุดประสงค์ มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 (3) ผลของแบบสังเกตการณ์ของครูในภาพรวมการจัดกิจกรรมมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 (4) มีผลของความพึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายความสมานฉันท์ของยุติธรรมจังหวัดในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 (5) มีผลของความพึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายความสมานฉันท์ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (6) มีผลของความพึงพอใจกิจกรรมค่ายความสมานฉันท์ที่เข้าร่วมของเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 (7) มีผลของแบบสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 (8) แบบทดสอบวัดความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (9) มีผลการประเมินสื่อภาพยนตร์สั้นสำหรับเยาวชนในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และ (10) มีผลการประเมินสื่อแอนิเมชันสำหรับเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งในภาพรวม 15 จังหวัดมีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ยุติธรรมจังหวัด ครู และเยาวชน มีความพึงพอใจต่อสื่อ และกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าคู่มือด้านการสื่อสารเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2561 สามารถไปใช้ในการสร้างความรู้และความเข้าใจด้านการเสริมสร้างความสมานฉันท์ให้กับเยาวชนได้ และในส่วนของผู้สรุปผลอัตราการใช้

ของ Facebook fanpage “วัยรุ่น วุ่นเนอะ” มีดังนี้ คือ ยอดรวมการรับชมในช่วงเดือนพฤษภาคม มีอัตราการรับชมสูงที่สุด และมีจำนวนผู้กดถูกใจ มีอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่ง ณ ปัจจุบัน มียอดผู้กดถูกใจเพจที่ 1,668 คน ส่วนแหล่งที่มาของการกดถูกใจมาจากการเข้าร่วมจากเพจโดยตรง ซึ่งเป็นการกระตุ้นผ่านการทำกิจกรรมในช่วงเวลานั้น ๆ ในด้านการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยพบว่า ผู้เข้าร่วม Facebook fanpage นั้นมีการเข้าถึงรูปภาพเป็นจำนวนมากที่สุด ด้านความคิดเห็น และการแชร์ พบว่าสมาชิกของ Facebook fanpage “วัยรุ่น วุ่นเนอะ” ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม และสมาชิกใหม่นั้น มีการตอบสนองเนื้อหาและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการกดไลค์ การกดแสดงอารมณ์ และการแชร์ตามลำดับ ในส่วนการแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมมีความสนุกสนานและให้ความรู้ในด้านการเสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีปรองดอง

3. ผลการพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านทั้ง 19 จังหวัด มาจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการลงพื้นที่จัดกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 19 จังหวัด ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาปรับปรุงและพัฒนาเป็นคู่มือด้านการสื่อสารเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2561 สรุปผลได้ดังนี้

3.1 รูปแบบการให้เนื้อหาและวิธีการสื่อสารเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ประกอบด้วยการให้เนื้อหา

เกี่ยวกับการเสริมสร้างความสมานฉันท์ทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ยุติธรรมชุมชน ยุติธรรมทางเลือก ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และสันติวัฒนธรรม ซึ่งมีช่องทางที่จะใช้ในการสื่อสารกับเด็กและเยาวชน คือ Facebook เนื่องจากเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ความรู้ ซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมหรือผู้ที่มีเป้าหมายเหมือนกัน นอกจากนี้ มีการสอดแทรกสื่อแอนิเมชัน และหนังสือเนื่องจากมีความเหมาะสมกับช่วงอายุโดยมีวิธีการสื่อสารด้วยการสร้างความสัมพันธ์ สร้างความรับผิดชอบ การสร้างการยุติปัญหา การสร้างโอกาสในการเข้าถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การสร้างความยืดหยุ่นในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การสร้างการแก้ไขปัญหาด้วยความโปร่งใส ทุกฝ่ายร่วมแก้ปัญหา สร้างการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การรู้จักปัญหา และการสร้างและสนับสนุนเครือข่าย

3.2 ช่องทางและสื่อที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลของกิจกรรมประกอบด้วย Facebook แอนิเมชันและหนังสือ

3.2.1 วิธีการการให้ความรู้ผ่าน Facebook

3.2.1.1 การโพสต์เรื่องราว เหตุทะเลาะวิวาท การแก้ปัญหา ตัวอย่างความขัดแย้ง (ภาพ และเนื้อหาประกอบ) เป็นการให้ความรู้เยาวชนเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง

3.2.1.2 การโพสต์เรื่องอื่น ๆ ที่เยาวชนสนใจกระแส หรือเรื่องที่มีประโยชน์ต่อการเรียน การสอน โดยวิธีการสื่อสารที่ไม่ซับซ้อน

บทความสั้น และยาว ภาพถ่าย ภาพอินโฟกราฟิก ที่สื่อสาร เข้าใจได้ง่าย สามารถเก็บไว้อ่าน หรือ แร่ต่อได้โดยง่าย เป็นการให้ความรู้เยาวชน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างความปรองดอง และสมานฉันท์

3.2.1.3 การใช้ภาพดารา นักแสดงหรือ Net Idol ที่ได้รับความนิยม โดยโพสต์ด้วยคำพูดที่กำลังเป็นที่นิยมและ เกี่ยวข้องกับความสมานฉันท์เป็นการกระตุ้น ให้เยาวชนสนใจในเนื้อหาและความรู้ที่ต้องการ สื่อสาร

3.2.2 วิธีการให้ความรู้ผ่าน แอนิเมชัน และหนังสือ เพื่อเป็นการให้ความรู้ เยาวชนเกี่ยวกับหลักการวิธีการสร้างความ ปรองดอง และสมานฉันท์

3.2.2.1 การใช้แอนิเมชัน ที่ทางทีมงานสร้าง 1-2 เดือน/1 คลิป (ตลอดจน 1 ปี อาจจะใช้เพียง 5 คลิป) เนื่องจากมีสื่อชนิดอื่น ที่นำมาใช้ตามสัดส่วนของชิ้นงานที่ทำเอง กับงานของผู้อื่น และนำมาโพสต์

3.2.2.2 ใช้แอนิเมชันของผู้อื่น ที่ได้ทำเผยแพร่เอาไว้แล้ว ที่มีเนื้อหาใกล้เคียง เกี่ยวข้อง หรือส่งเสริมการสร้างความสมานฉันท์ มาใช้ในการนำเสนอตามสัดส่วนของชิ้นงาน ที่ทำเองกับงานของคนอื่นและนำมาโพสต์

3.3 ความเหมาะสมของกิจกรรมกับ เยาวชนตามบริบทความขัดแย้งของแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วยทั้งหมด 18 กิจกรรม แบ่งได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

3.3.1 กิจกรรมเปิด คือ กิจกรรม สวัสดิ์จ้า ใช้สำหรับกิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม เด็กและเยาวชน

3.3.2 ยุติธรรมทางเลือกประกอบด้วย กิจกรรมกระดุมเม็ดแรก กิจกรรมทางเลือก กิจกรรมเลือกได้ให้เลย และกิจกรรมกระดาก กลมเกลียว เหมาะสมสำหรับบริบทในพื้นที่ ที่เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านยาเสพติด และการทะเลาะวิวาท/ทำร้ายร่างกายในกลุ่มวัยรุ่น

3.3.3 ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วย กิจกรรมระวังไว้อย่าให้ถั่วร่วง กิจกรรมก้าว คนละก้าว กิจกรรมบุพเพสันนิวาส และกิจกรรม ประคองกันให้มั่นคง เหมาะสมสำหรับบริบท ในพื้นที่ที่เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้าน ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท/ทำร้ายร่างกาย ในกลุ่มวัยรุ่น การเข้าถึงคนไม่ได้ การจับกลุ่ม โดยมีแนวโน้มใช้ความรุนแรงและก่ออาชญากรรม

3.3.4 ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ประกอบด้วย กิจกรรม What will you do? กิจกรรมนิทานจากชื่อฉัน กิจกรรมสามัคคีแล้ว มีความสุข และกิจกรรมเปลี่ยน เหมาะสมสำหรับ บริบทในพื้นที่ที่เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้าน การทะเลาะวิวาท/ทำร้ายร่างกายในกลุ่มวัยรุ่น

3.3.5 สันติวัฒนธรรมประกอบด้วย กิจกรรมสันติรวมใจ กิจกรรมตามใจเธอ กิจกรรมกระแสไฟในวัยรุ่น กิจกรรมหมู่บ้าน ของฉัน เหมาะสมสำหรับบริบทในพื้นที่ที่เยาวชน มีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านความคึกคะนอง ในเรื่องเพศที่นำไปสู่การกระทำความผิดอาญา ความรุนแรงในครอบครัว เด็กแว้น การเข้าถึงคนไม่ได้ และการจับกลุ่มโดยมีแนวโน้มใช้ความรุนแรง และก่ออาชญากรรม

3.3.6 กิจกรรมปิด คือ กิจกรรมด้วยรักและผูกพัน เป็นกิจกรรมสุดท้าย ที่มุ่งเสริมสร้างความสมานฉันท์และความผูกพัน

หลังจากจบกิจกรรมให้เยาวชนมีเครือข่ายและนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. พัฒนาคู่มือการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย จากคู่มือที่ได้พัฒนาขึ้นมีกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน เยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสมานฉันท์ช่วยลดความขัดแย้งของเยาวชนทั้งในโรงเรียนและครอบครัว แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทุกกิจกรรมสามารถนำไปเผยแพร่ และนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยได้

■ สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชน ได้ทำการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสังเคราะห์กรอบแนวคิด ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการทดลอง สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ มาสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. การติดตามการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และยะลา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 สรุปได้ว่า การติดตามการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 4 จังหวัด (เชียงใหม่ ขอนแก่น ภูเก็ต และยะลา) ที่ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ 2560 ได้มีการนำกิจกรรมไปต่อยอด โดยร่วมจัดกิจกรรมกับ

หน่วยงานต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ การขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและกิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน 15 จังหวัด มีผลความพึงพอใจภาพรวมในการสื่อสารและการทำกิจกรรมของเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้การพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านทั้ง 19 จังหวัด มีผลการพัฒนาและประเมินผลกิจกรรมที่เหมาะสม และนำผลมาพัฒนาคู่มือการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ดังนี้ ผลของแบบสังเกตการณ์ทุกกิจกรรมมีผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 เนื่องจาก กิจกรรมที่ใช้กับเยาวชนให้ความรู้ในด้านการจัดการความขัดแย้งในสังคม และกิจกรรมที่ใช้กับเยาวชนให้ความรู้ในด้านการกระบวนการยุติธรรมทางเลือก จากการที่ได้ศึกษาการลดหรือจัดการกับความขัดแย้งในสังคมไทยที่เป็นเป้าประสงค์หนึ่งของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยรัฐบาลจะกำหนดให้มีการลดความขัดแย้ง หรือการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์เป็นภารกิจหลักของประเทศ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) โดยมีนโยบายที่ใช้สันติวิธีหรือความไม่รุนแรงในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้นักในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งกลยุทธ์ในการใช้สันติวิธีในการลดความขัดแย้งสามารถทำได้ 4 รูปแบบ (Dhammhaso, 2005) ด้วยกันคือ การเจรจา

การได้ส่วน การไกล่เกลี่ย และการประนีประนอม ซึ่งการลดความขัดแย้งทั้ง 4 รูปแบบนั้น ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นตัวกลางในการลดความขัดแย้งให้สำเร็จนั้น ทำให้ทีมวิจัยได้ศึกษา งานวิจัยต่าง ๆ เช่น สุกัญญา รุ่งทองใบสุรีย์ (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน ในจังหวัดปทุมธานี มีแนวทางการจัดการความขัดแย้ง 3 แนวทาง ใหญ่ ๆ ได้แก่ การใช้สันติวิธีในการไม่จัดการปัญหา และการใช้วิธีรุนแรง การใช้สันติวิธีนั้นแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ การเจรจา และการดำเนินการ ตามกฎหมาย ส่วนแนวทางที่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดความรู้สึก ชนะ-ชนะ จนเป็นผลสำเร็จ ส่วนใหญ่เกิดจากการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง และงานวิจัยของ จีรภา เจริญวงศ์ และธัญญา อภิบาลกุล (2555) ได้รวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อให้ทราบลักษณะของปัญหา และทดลองสร้างผู้ไกล่เกลี่ยคนกลาง มีการอบรม และฝึกปฏิบัติการ ผล คือ ผู้ไกล่เกลี่ยปฏิบัติงานได้ดี และผู้ที่วิวาทกันไม่กลับมาทะเลาะกันอีก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุณารักษ์ หมื่นศรีจุม และธัญญา อภิบาลกุล (2553) ได้ทดลองใช้การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางที่โรงเรียน คำแคนวิทยาสามารถลดความขัดแย้งในโรงเรียนได้เช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทนง หลักคำ และเสาวณี ตรีพุทธรัตน์ (2554) นำเทคนิคการไกล่เกลี่ย เจรจา ไปใช้ลดความขัดแย้งของนักเรียนที่โรงเรียนหนองกุงศรี วิทยาการ โดย อภิสิทธิ์ แพ้โสสง และชญญา อภิบาลกุล (2554) ได้ใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางที่โรงเรียนเปือยน้อยศึกษา ก็ได้ผลไปในทำนองเดียวกับงานวิจัยอื่น ๆ คือ การเจรจา

ไกล่เกลี่ยคนกลาง สามารถลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้และอภิญา ดิสสะมาน (2558) ได้เสนอแนวนโยบายในการลดความขัดแย้งและความรุนแรงของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยด้วยเพื่อน (peer mediation) เช่นกัน และพบว่าลดความขัดแย้งได้

อภิปรายผลได้ดังนี้ จากการที่ได้ศึกษา งานวิจัยดังกล่าวและนำมาปรับใช้มีผลทำให้เยาวชนมีความรู้ในด้านการขจัดความขัดแย้งในสังคมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผลของแบบสังเกตการณ์ของยุติธรรมจังหวัด ผลของแบบสังเกตการณ์ของครู และผลของแบบสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในภาพรวมทุกจุดประสงค์มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและ กิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านอง 15 จังหวัด สรุปได้ว่า การขยายผลการนำวิธีการสื่อสารและ กิจกรรมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย ได้นำกิจกรรมไปให้ความรู้กับเยาวชนในด้านกระบวนการยุติธรรมชุมชน และกิจกรรมที่ใช้กับเยาวชนได้ให้ความรู้ในด้านกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษา งานวิจัยของ นิตยา เจริญเลิศทรัพย์ (2555) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการทำงานการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมของเจ้าหน้าที่ต่อการมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ สุกานดา กิจหารักษ์ (2556) ที่สนใจ ผลการนำหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น การศึกษาครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน พนักงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ผู้ปกครองเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิด

3. การพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน้องทั้ง 19 จังหวัด สรุปได้ว่า ผลการพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการสื่อสารเสริมสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าน้องทั้ง 19 จังหวัด จากผลของการนำกระบวนการยุติธรรมชุมชนและกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาให้ความรู้ในกิจกรรมโดยนำวิธีการกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนมาประยุกต์ใช้ด้านการแบ่งกลุ่มการทำกิจกรรมในโรงเรียนให้กับเยาวชน พบว่า ประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยในกิจกรรมได้ให้ความรู้และมุ่งเน้นการให้เนื้อหาเกี่ยวกับการที่เด็กและเยาวชนมีความสำนึกในการทำความผิดและชุมชนให้การยอมรับ ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขและกลับตนเป็นคนดีต่อไป ทำให้ผลการประเมินเฉลี่ยในภาพรวมของทุกกิจกรรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

กิจกรรมที่ใช้กับเยาวชนให้ความรู้ในด้านสันติวัฒนธรรม จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยของ สุไร นันทบุรณย์ และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2558) ได้ใช้กิจกรรมลดอคติตามแนวคิด พหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณการอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงละคร การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่าง และการเผชิญสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศึกษานารี ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า หลังการทำกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติความเข้าใจในความเป็นชาติศาสนา และวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากงานวิจัยของ พระครูปลัดวิสุทธิ์ นริสโร และอุทัย สติมัน (2558) พบว่า กิจกรรมค่ายก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยลดความขัดแย้ง เช่น การบูรณาการค่ายคุณธรรมเชิงพุทธกับนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อลดความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงได้

อภิปรายผลได้ดังนี้ จากผลของการให้ความรู้ในด้านสันติวัฒนธรรมในช่วงของการทำกิจกรรมกับเยาวชน และจากการสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย พบว่า เยาวชนที่ร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประพฤติปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมทั้งที่มีวัฒนธรรมเดียวกันหรือต่างวัฒนธรรม มีทัศนคติพฤติกรรมต่อเพื่อน และผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมดีขึ้น

4. การพัฒนาคู่มือการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย สรุปผลได้ว่า ผลการวิจัยของโครงการวิจัยขยายต้นแบบ

การจัดกิจกรรมการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมในคู่มือ สอดคล้องกับงานวิจัย การเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2560 (จุติพร ปริญญกุล และคนอื่น ๆ, 2560) ในด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนโดยผ่านสื่อ Facebook เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรมในการรับสารก่อให้เกิดการสร้างประสบการณ์ร่วมกันผ่าน Facebook fanpage โดยสอดแทรกการ์ตูนแอนิเมชัน และหนังสือ เพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างความสมานฉันท์ในด้านยุติธรรมชุมชน ด้านยุติธรรมทางเลือก ด้านยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และด้านสันติวัฒนธรรมให้กับเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ในด้านการใช้ Facebook ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 13-24 ปี เนื่องมาจากส่วนใหญ่เคยใช้บริการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีใน Facebook ซึ่งประกอบไปด้วย การโต้ตอบบนกระดานสนทนา การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ การเล่นเกม การตอบคำถาม การแบ่งปันรูปภาพ การแบ่งปันวิดีโอ การค้นหาเพื่อนเก่า การส่งข้อความ การร่วมแสดงความคิดเห็น การชอบ (Like) และจากการพิสูจน์สมมติฐานงานวิจัย พบว่า การติดตามการใช้งานมีผลมาจากการรับรู้ความเพลิดเพลิน และอิทธิพลทางสังคม ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นมีความเพลิดเพลินในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จนทำให้เกิดความชื่นชอบและสนุกสนาน รวมถึงเป็นการทำกระแสนิยม จึงทำให้อัตราในการใช้เพิ่มมากขึ้นจากการวิจัยดังกล่าวจึงทำให้มีผลของความ

พึงพอใจทางด้านการใช้สื่อโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลได้ดังนี้ จากการศึกษางานวิจัย การเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2560 พบว่า กิจกรรมค่ายใช้เพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนมีผลของความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน จากการประเมินผลหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2560 จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยครูที่เข้าร่วมกิจกรรม มีผลการประเมินหลังเข้าร่วมโครงการ จากการสังเกตของครูในประเด็นด้านความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพบว่า มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมค่ายนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านความสมานฉันท์มากขึ้น สามารถอธิบายและบอกวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ในด้านทัศนคติ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากนักเรียนมีความคิดที่จะใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการไม่ใช้ความรุนแรง การใช้คนกลางในการไกล่เกลี่ยสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ และในการสร้างความเข้าใจร่วมกันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่ถูกต้องและด้านพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากนักเรียนมีความสามัคคีปรองดองต่อกัน สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีได้ ในด้านปัญหาความขัดแย้ง นักเรียนมีปัญหความขัดแย้งลดลง และนำความรู้ด้านความสมานฉันท์ไปถ่ายทอดกับผู้อื่นได้ ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎี งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน มีการศึกษา

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนมีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี และพบว่า มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภท Facebook เพื่อเปิดรับข่าวสารและเข้าถึงสังคมออนไลน์ เช่นเดียวกัน จากการใช้สื่อดังกล่าวมีผลทำให้ การสื่อสารต่าง ๆ สามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชน ได้มากยิ่งขึ้นและจากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ของทอลแมน (Tolman's Sign Learning Theory) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าโดยใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ เป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมายทำให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยความเข้าใจ (วนิษา แก้วสุข, 2558) ซึ่งตรงกับการใช้สื่อแอนิเมชันเป็นสื่อในการ ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การใช้สื่อแอนิเมชันนั้น เป็นสื่อที่เน้นให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมแต่ใน ขณะเดียวกันก็สามารถสอดแทรกเนื้อหาสาระ ที่มีความรู้เข้าไปได้โดยที่ผู้ชมไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการ บังคับ หรือสั่งสอน ผู้ชมสามารถซึมซับแนวคิด ที่ผู้สร้างต้องการถ่ายทอดผ่านทางเรื่องราว ของตัวละครและนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ ของตนและเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง ในที่สุด สอดคล้องกับการรวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์เชิงลึกจากยุติธรรมจังหวัดน่านรอง 4 จังหวัดที่พบว่า มีการนำกิจกรรมไปต่อยอด ในการให้ความรู้กับเยาวชนและใช้สื่อแอนิเมชัน และหนังสือใน Facebook Fanpage “วัยรุ่น วุ่นเนอะ” เพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ของ เยาวชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดเพื่อให้ เยาวชนนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม และ จากการรับชมสื่อแอนิเมชัน และหนังสือไปแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์ได้

ข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับผลลัพธ์ของงานวิจัย จากข้อสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในด้าน สันติวัฒนธรรม ประกอบด้วย กิจกรรมสันติ รวมใจ กิจกรรมตามใจเธอ กิจกรรมกระแสไฟ ในวัยรุ่น กิจกรรมหมู่บ้านของฉัน เหมาะสมสำหรับ บริบทในพื้นที่ที่เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยง ทางด้านความคึกคะนองในเรื่องเพศที่นำไปสู่ การกระทำความผิดอาญา ความรุนแรงในครอบครัว เด็กแว้น การเข้าถึงสังคมไม่ได้ และการจับกลุ่ม โดยมีแนวโน้มใช้ความรุนแรงและก่ออาชญากรรม ซึ่งในช่วงของการทำกิจกรรมกับเยาวชน และ จากการสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย สะท้อนให้เห็น ว่าเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการประพฤติปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ของสมาชิกในสังคมทั้งที่มีวัฒนธรรมเดียวกัน หรือต่างวัฒนธรรม มีทัศนคติพฤติกรรมต่อเพื่อน และผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมดีขึ้นมากกว่ากิจกรรม อื่น ๆ และรูปแบบการสื่อสารผ่าน Facebook Fanpage จากสรุปผลอัตราการเติบโตของ Facebook Fanpage “วัยรุ่น วุ่นเนอะ” ที่มียอดรวม การรับชม ในช่วงเดือนพฤษภาคม มีอัตราการรับชม สูงที่สุด เนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ไม่มีการจัดทำ กิจกรรมนั้นไม่มีผู้เข้าชม เนื่องจากทีมงานวิจัย ไม่มีกิจกรรมหรือภาพที่จะกระตุ้นการเข้ารับชม ให้กับ Facebook Fanpage จึงทำให้มีจำนวน ผู้เข้าชมเพจในช่วงเวลานั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากต้องการให้มีการติดตามหรือเข้าชมข้อมูล อยู่เสมอ ผู้ดูแลเพจจะต้อง มีการพูดคุยหรือ อัปเดตข้อมูลเพื่อดึงดูดให้มีคนเข้ามามีส่วนร่วม อยู่เสมอ จำนวนผู้กดถูกใจเพจมีอัตราที่เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องซึ่ง ณ ปัจจุบันมียอดผู้กดถูกใจ facebook Fanpage ที่ 1,668 คน แสดงให้เห็นว่า หลังจากจบกิจกรรมจากทั้ง 15 โรงเรียน Page

ยังคงมีอัตราการเติบโตของจำนวนผู้กดถูกใจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตที่น้อยกว่าในช่วงของการจัดกิจกรรมก็ตาม จากข้อสังเกตพบว่า ผู้ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ออกจาก Page และเนื้อหาใน Page มีความน่าสนใจในด้านรูปภาพกิจกรรมทำให้มีการแนะนำต่อเพื่อนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมให้เข้ามาอยู่ใน Fanpage ในส่วนการแสดงความความคิดเห็นส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมมีความสนุกสนานและให้ความรู้ในด้านการเสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีปรองดองและ Facebook fanpage “วัยรุ่น วุ่นเอนะ” สามารถนำมาเป็นต้นแบบของสื่อที่ใช้ในการสื่อสารในการจัดกิจกรรมความสามัคคีปรองดองและการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทยในกลุ่มเป้าหมายจังหวัดอื่นๆ ต่อไปได้

■ บรรณานุกรม

จิรภา เจริญวงศ์ และธัญญา อภิบาลกุล. (2555).

แนวทางการลดความรุนแรงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านตาแย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 6(2), 50-60.

จิตพร ปริญญกุล, วิชพร เทียบจัตุรัส, สุพินดา สุวรรณศรี, รวีพร จุฑพันธ์เกษม และดลพร ศรีฟ้า. (2559). *การสื่อสารเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

จิตพร ปริญญกุล, วิชพร เทียบจัตุรัส, สุพินดา สุวรรณศรี, รวีพร จุฑพันธ์เกษม และดลพร ศรีฟ้า. (2560). *การสื่อสารเพื่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของเยาวชนในสังคมไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม. ชูณารักษ์ หมั่นศรีจุม และธัญญา อภิบาลกุล. (2553). แนวทางการลดความรุนแรงของวัยรุ่นในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนคำแคนวิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 4 (ฉบับพิเศษ), 173-181.

ทอง หลีกคำ และเสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2554). แนวทางการลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองกุงศรี วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 5(1), 46-53.

นิตยา เจริญเลิศทรัพย์. (2555). *แนวทางการพัฒนาการทำงานการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ศึกษากรณีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 2*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระครูปลัดวิสุทธิ์ นริสโร และอุทัย สติมัน. (2558). อาชีวศึกษากับการบูรณาการค่ายคุณธรรมเชิงพุทธ. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 2(1), 81-89.

- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรม การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา Facebook*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). *มัลติมีเดียและไฮเปอร์มีเดีย*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วนิษา แก้วสุข. (2557). *การศึกษาการสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการบริหารจัดการกรณีศึกษามูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย ปี 2557*. การค้นคว้าอิสระนิติศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุกัญญา รุ่งทองใบสุรีย์. (2556). *การจัดการความขัดแย้งในชุมชน จังหวัดปทุมธานี*. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 4(2), 21-34.
- สุกานดา กิจหารักษ์. (2556). *ผลการนำหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรไกร นันทบุรุษย์ และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2558). *ผลของการใช้กิจกรรมลดอคติตามแนวคิดพุทธธรรมศึกษา ที่มีต่อเจตคติ ความเข้าใจในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วารสารครุศาสตร์, 43(1), 139-154.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบปีที่ 2* (12 กันยายน 2558 - 12 กันยายน 2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อภิญา ดิสสะมาน. (2558). *แนวนโยบายการแก้ไขพันธุการแห่งความขัดแย้งและความรุนแรงของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(1), 150-161.
- อภิสิทธิ์ แพบึง และชัยญา อภิบาลกุล. (2554). *แนวทางการลดความรุนแรงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง: กรณีศึกษาโรงเรียนเปือยน้อยศึกษา*. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 5(1), 155-164.
- Dhammahaso, H. (2005). *The paradigm of conflict management by Buddhist peace: A case study of ivory watershed case. Doctor of Philosophy Buddhism*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

